

Barcelona 2 de juliol de 1926

L'Esquella de la Torratxa

ANY XLIX N.º 2454 15 cts. Atrassats 30

ENTRE CORRIDOS

—Figura't, que a l'entrar al quarto trovo el llit desfet.
—Reina Santíssima! Què em dius ara? I la teva dona?
—Bona, gràcies.

Barcelona 3 de Jaiet de 1928

TEATRE DEL BOSCH

Dissabte i diumenge, tarda i nit

L'Enric Borrás

BICICLETES MOTOR

Accesoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

Manuel Sugrañes

Presenta les grans revistes

Yes-Yes

Oui-Oui

al

TEATRE COMIC

ANTONI LOPEZ

— IMPRESSOR —

Treballs comercials de totes classes : Revistes : Catàlegs Edicions especials de luxe Talonaris : Factures, etc., etc.

OLM, 8 : TELEFON 4115 A

◀ BARCELONA ▶

Hotel ORIENT

RAMBLA DEL MIG, 20 :: BARCELONA

◆◆◆
El més confortable
El més espaiós
El més ben servit
El més còmode

◆◆◆
PREUS MODERATS

DIDON

Fàbrica: JOSEP VILA, Carrer València, 169, Telèfon 395 G. BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

El símbol de la nit

—No ho dubti: aquesta és la nit més simbòlica, més emblemàtica, de l'any.

—Jo, la veritat, no ho crec així. Jo crec que una nit verament simbòlica, verament emblemàtica, és la nit de Nadal.

—Home!...

—Home no vol dir res.

—Prou que vol dir. Vol dir que el simbolisme de la nit de Nadal sempre serà un simbolisme de "pessebre", un simbolisme de molsa i de suro, un simbolisme petit, mesquí, baix de sostre. Un simbolisme que, gràcies a la fartanera del dinar de Nadal, va estretament unit a la indigestió.

—Que n'és enemic, vostè, de què la gent mengi?

—No, sempre que sàpiga menjar.

—Bah! Vostè és un snob, un atacat de la mania d'elegància, un home corromput per la civilització.

—Per elegància em plau més la festa de la nit de Sant Joan que la de la nit de Nadal.

—Però, home de Déu! Li plau aquest escàndol, aquesta pudor de trastos vells cremats, de suor i d'aiguarent, aquests crits, aquestes fogueres salvatges, aquesta odiosa democràcia?

—No: això no m'interessa. Això és l'extern, el trajo, com si diguéssim, de la nit de Sant Joan: un trajo un xic massa negligé, del que es desprèn quan la matinada posa sobre els fronts pàl·lids i els ulls injectats, un sospir de frescor.

—Tot això que a vostè l'encanta, a mi em fastigueja perquè em sembla massa poble.

—Sí, ja he sentit que abans deia vostè: l'odiosa democràcia. Però, amic meu, és sempre el poble qui triomfa, a la curta o a la llarga, i dona una norma. La nit de Nadal és el símbol més plaent a vostès, els burgesos, no perquè en una establia hagi nascut un déu d'amor—un déu al qui, després, vostès crucificaren—, sinó perquè és una nit de fartanera. El Nadal per vostès no és res més que una sèrie inacabable de plats curulls a taula. Vostès del

Nadal n'han fet un símbol de farts. El poble, de la lírica nit de Sant Joan—que, encara que a vostè li sembli estrany, també fa olor d'alfàbrega i d'amor—n'ha fet un símbol d'alegria. Vostès, els burgesos, per a celebrar el naixement de Déu, s'afarten. El poble, més humil i candorós, per a celebrar el solstici, riu i canta. I una cançó sempre ha valgut més que un plat de vianda.

ESTAMPES DEL CAMP

LA NIT

Tu has arribat a la casa, blanca i solitària en la muntanya, en una tartana vella i simpàtica que menava "el Cafeter". "El Cafeter", durant l'hora llarga del viatge, ha omplert el camí de rialles i paraules grasses.

Era l'hora dolcíssima del morir del dia, i al cel, en el que ja tremolaven les estrelles, s'encenia una gran flama de color de grosella. En una placeta del poble—que has deixat enrera—cantaven uns infants. S'oïa la música metàl·lica d'una ferreria.

Tu arribaves de la ciutat després d'una època turbulenta, nocturna i apassionada en la ciutat. A la porta de la casa, blanca i solitària en la muntanya, t'han rebut la teva mare, els teus germans. I les seves paraules no han estat un consol per a tu. T'has sentit estrany, foraster entre els teus. I t'has sentit, tu que venies a cercar una rosa llençada al vent.

Ara és alta nit. Tots dormen en la casa blanca i solitària. Tots, menys tu. Tu no pots dormir. Tens el cap i el cor ple d'idees tristes i delicioses. En el teu cor i en el teu cap es dreça la blanca fantasma d'una dona. S'havia extremat d'amor en els teus braços, i avui t'ha oblidat i és lluny de tu. Has rebut noves d'ella: és a Alexandria, a Atenes, a Constantinoble. La seva vida és com una cosa llençada al vent.

Quins braços la recolliren, quan fogí dels teus? A qui mentirà l'amor que et mentia a tu?

I sents que una profunda tristesa et traspassa el cor com amb una agulla molt fina. El record és un turment sempre. Ha estat dolenta amb tu, t'ha fet sofrir, t'ha enganyat, t'ha traït, però...—i aquí baixes el cap amb un xic de vergonya—, si tornava la perdonaries. Si tornava totes les paraules d'ira i de reny es convertirien en petons en la seva boca. Però no tornarà.

I això, el pensar que ja mai més serà teva, que ja s'ha acabat la delícia de les teves nits al costat d'ella, quan el seu cos era una flama viva, això t'omple de tristesa. Si fossis un erudit recordaries unes amargues paraules de Lu-

C.orda - Cu

creci que, vint segles enrera, ja es lamentava del mateix que ara et lamentes tu.

Ara, d'aquell amor no en queda en el teu cor més que la tendresa, que és—malgrat el teu turment—el millor que hi ha en l'amor. Ara de la flama d'aquell amor no en resta sinó un grapatet de cendra.

Això et causa una profunda pena i fa que en els teus ulls brollin unes gotetes de literatura. Et sents més sol que mai, abandonat de tots i de tothom.

I llavors gires els ulls al camp i a la nit. La nit no té lluna, però està tota encesa d'estrelles. Es una càllida nit d'istiu, plena de misterioses remors d'aigües ocultes, de xiscles d'aus nocturnes. Se sent una forta, aspra, olor de terra mullada.

I llavors, quan et creies més sol, més trist, més abandonat, quan en el teu pobre cor d'home jove s'esvaïa la fantasma d'aquella dona—de la que ja no recordes el nom, de la que sols recordes petites particularitats: el seu somriure, la claror dels seus ulls, càllida i viciosa—, et semblarà sentir una dolça veu. La veu de la nit que t'obre els braços, i et diu:

—Fill meu!

LLUÍS CAPDEVILA

ELS VIUS

A Gràcia hi ha un empresari de cinemes que, ademés, té arrendat un teatre. Aquest empresari ha resolt el difícil problema de fer-se ric amb aquest negoci en què tots els altres s'hi fan pobres.

Una de les enginyoses idees que té per a què la gent vagi al cinema, és anunciar una sarsuela al teatre.

No ho enteneu? Sí, home! Quan la gent arriba al teatre es troba amb un cartellet que avisa que s'ha suspès la funció.

I és el que la gent diu:

—Bah, bah! Ara que ja hem sortit de casa... Anem-se'n al cinema.

ABERRACIONS DE LA NATURALESA

El malaguanyat doctor Turró era un home d'una gran intel·ligència—com sap tothom—i d'una gran impetuositat. Tenia fama d'atrabiliari, però era perquè no podia sofrir el pecat de l'estupidesa.

En certa ocasió discutia amb un gran pintor català, home ja vell i molt repatani. En Turró procurava convèncer-lo inútilment. L'altre, tossut, no es convenia. I el bon doctor s'exasperava.

Fins que la seva exasperació arribà a tal extrem que li digué:

—Vostè calli, que no sap el que discuteix. Vostè no entén en res més que en pintura! Vostè és un gran pintor com podria ésser geperut: per una aberració de la naturalesa!

EL PRESENT NUMERO
HA ESTAT REVISAT
PER LA PREVIA CENSURA

LES REFORMES DE BARCELONA

Des de què tenim ajuntaments governatius, Barcelona ha canviat com una mitja. La Barcelona d'abans i la d'ara s'assemblen com un ou amb una castanya. "Barcelona és bona si la bósca sona", diu l'adagi; i el cert és que la bósca sona, ara, sona de tal manera que si hi fiquen una moneda més ja no sonarà de tantes com n'hi ha, i Barcelona, val a dir-ho, no és gens bona. Ben al revés. Mai no s'havia gastat tants de diners per la ciutat, i mai, tampoc, Barcelona havia estat tan poc bonica. Sembla que es vulgui demostrar que els diners poden servir també per enlletgir.

Només cal donar un passeig per la ciutat i us en convencereu, si és que no n'esteu convençuts. Les reformes són tals, que res queda igual que abans, però Barcelona ha perdut l'encís típic que tenia. Se l'ha volgut convertir en una gran ciutat a la moderna, i això s'ha de saber fer. Molts diners hi han gastats a Caldetes, i ningú dirà que Caldetes — per veritable nom Calditas-sur-Mer, a desgrat dels modernistes que la volen batejar amb el nom de Caldes d'Estrac — sigui bonica; ben altrement, tothom d'un dit de bon gust us dirà que és la població més lletja del món.

La Plaça de Catalunya, abans, feia fàstic, però ara ja fa molt més que fàstic. El Passeig de la Barceloneta, era

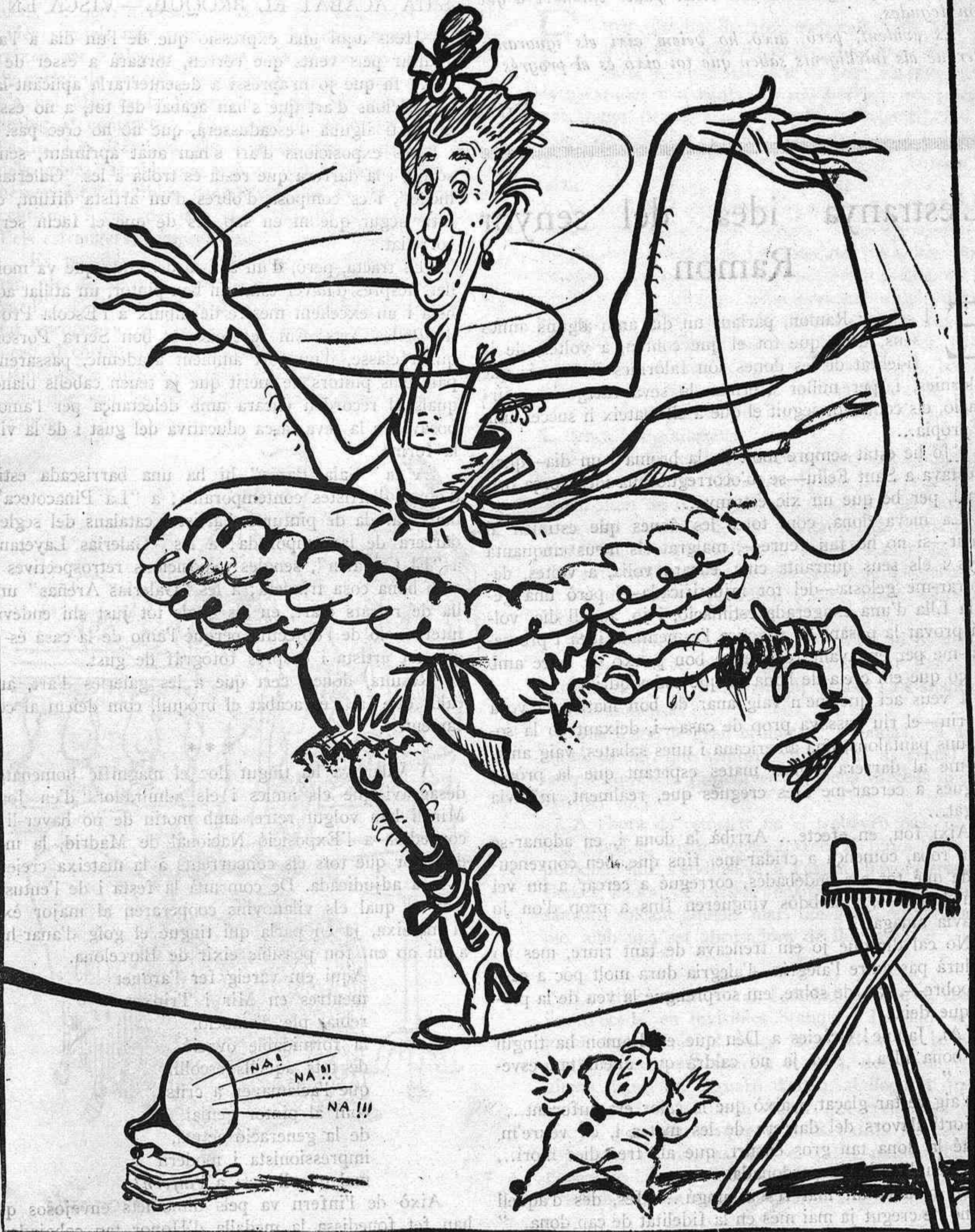
ELS ENTENIMENTATS

—No ha pensat mai en el matrimoni, vostè?

—Sí; per això, per haver-hi pensat, m'he quedat solter.

ARTI TIVIT

LA ACABAT EL BROQUET - VISCA PAU MIRALLES

TIPUS POPULARS

La «Monyos», equilibrista.

C. ARBÓ

lleig, però s'hi podia transitar; ara és més lleig encara i és intransitable. La Diagonal està bé—oh, excepció!—, però és un gran passeig a uns quilòmetres lluny de la ciutat. L'encís del Cinc d'Oros ha desaparegut per a convertir-se en una cosa incomprendible... Per què anomenar una per una totes les reformes? Qui és que no les recorda! A tothom ens fan pampallugues als ulls sense poder entendre a què són degudes.

Es evident, però, això ho veiem així els ignorants. Perquè els intel·ligents saben que tot això és el progrés.

VIRAI

L'estranya idea del senyor Ramon

El senyor Ramon, parlant un dia amb alguns amics seus, deia, que tot el que conten, a voltes, de la fidelitat de les dones són falòrnies i res més que falòrnies, i, per millor afermar la seva categòrica afirmació, els contà tot seguit el que a ell mateix li succeí amb la pròpia...

"Jo he estat sempre molt de la broma i un dia—quan m'estava a Sant Feliu—se m'ocorregué una idea força original, per bé que un xic estranya...

La meva dona, com totes les dones que estimen al marit—si no ho fan veure—, malgrat els meus cinquanta anys i els seus quaranta cinc, encara volia, a voltes, demostrar-me gelosia—del tot injustificada—, però una gelosia filla d'una exagerada estimació, i jo, aquell dia, volguí provar-la posant en pràctica l'esmentada idea i prometent-me per endavant fer-me un bon panxó de riure amb tot ço que em creia de bona fe que esdevindria...

I veus ací que me'n vaig anar de bon matí a la vora del riu—el riu passava prop de casa—i, deixant en la sorra uns pantalons, una americana i unes sabates, vaig amagar-me al darrera d'unes mates esperant que la pròpia vingués a cercar-me i es cregués que, realment, m'havia ofegat...

Així fou, en efecte... Arribà la dona i, en adonar-se de la roba, començà a cridar-me, fins que, ben convençuda de què tot era endebades, corregué a cercar a un veí—en Jaume—, i ambdós vingueren fins a prop d'on jo m'havia amagat...

No cal dir que jo em trencava de tant riure, mes no en durà pas gaire l'alegria—l'alegria dura molt poc a casa del pobre—, car, de sobte, em sorprengué la veu de la pròpia que deia:

"Ai, Jaume! Gràcies a Déu que en Ramon ha tingut una bona idea... Ara ja no caldrà que anem tan esverrats..."

Vaig restar glaçat, i això que la calor era sufocant...

Sortí llavors del darrera de les mates i, en veure'm, tingué la dona tan gros ensurt, que als tres dies morí... Que Déu l'hagi ben perdonada.

No n'havia dit mai res a ningú... Mes, des d'aquell dia, no he cregut ja mai més en la fidelitat de cap dona."

FIDEL GRIFOL

S'HA ACABAT EL BROQUIL—VISCA EN MIR!

Heus aquí una expressió que de l'un dia a l'altre, a judicar pels vents que corren, tornarà a ésser de moda. Això fa que jo m'apressi a desenterrar-la aplicant-la a les exposicions d'art que s'han acabat del tot, a no ésser que en surti alguna d'escadussera, que no ho crec pas.

Les exposicions d'art s'han anat aprimant, sense fer soroll, i la darrera que resta es troba a les "Galerías Malmédé", i es compona d'obres d'un artista difunt, el qual estic segur que ni en sap res de què el facin servir de forrellat.

Es tracta, però, d'un artista de vàlua que va morir vèllet, després d'haver estat un bon pintor, un atillat aquarellista i un excellent mestre de dibuix a l'Escola Provincial de Belles Arts. Em refereixo al bon Serra Porson, per quina classe, d'un fort ambient acadèmic, passaren bona part dels pintors de mèrit que ja tenen cabells blancs, els quals el recorden encara amb delectança per l'amor que posava en la seva tasca educativa del gust i de la visió de la forma.

A la "Sala Parés" hi ha una barriscada estiuenca d'obres d'artistes contemporanis; a "La Pinacoteca" una bona parada de pintures d'artistes catalans del segle XIX; darrera de la temporada; a les "Galerías Layetanas" i a "El Camarín", sengles exposicions retrospectives d'art, amb bona cosa triadeta; a les "Galerías Areñas" una colla de retrats d'art, en els quals tot just shi endevina la intervenció de l'objectiu, perquè l'amo de la casa és abans que tot artista i després fotògraf de gust.

Resulta, doncs, cert que a les galeries d'art, amb la calor que fa, s'és acabat el broquil, com dèiem al començament.

* * *

A Vilanova ha tingut lloc el magnífic homenatge de desagravi que els amics i els admiradors d'en Joaquim Mir li han volgut retre, amb motiu de no haver-li estat concedida a l'Exposició Nacional de Madrid, la medalla d'Honor que tots els concurrents a la mateixa creien que li fóra adjudicada. De com anà la festa i de l'entusiasme amb el qual els vilanovins cooperaren al major èxit de la mateixa, ja en parla qui tingué el goig d'anar-hi, car a mi no em fou possible eixir de Barcelona.

Aquí em vareig fer l'arquet
mentres en Mir i Trinxet
rebia, ple d'emoció,
la formidable ovació
de tots aquells escollits
que l'aclamaven a crits,
com al pintor genial
de la generació actual,
impressionista i modern
mal que li pesi a l'infern!

Això de l'infern va pels dimoniets envejosos que li han fet fonedissa la medalla d'Honor tan cobejada.

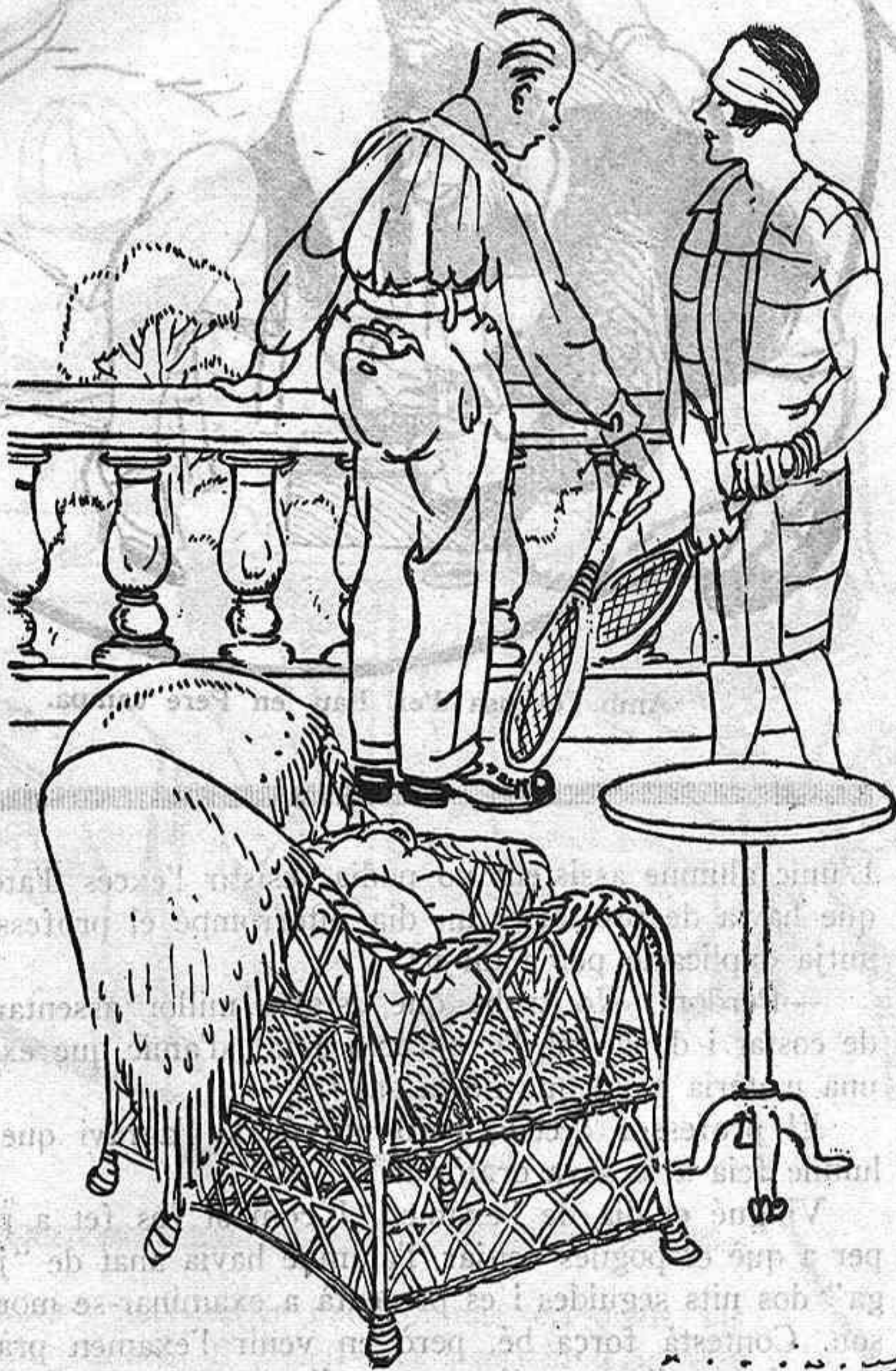
Oh, quin honor pels escamotejadors!

C. ARBÓ

Les Rambles

Les Rambles, les nostres típiques Rambles, tornen a veure's animades com mai. Sempre, les Rambles són el passeig preferit dels bons, dels autèntics barcelonins—a desgrat del que puguin dir els aristòcrates i altres “gente bien”—, però a l'estiu es veuen més animades. Els seus cafès són els més concorreguts, les modistes les prefereixen per a alegrar la gent amb el seu pas, els que han de parlar de negocis l'escolleixen per a trobar-se, la Rambla del Mig és la “penya” de tots els còmics que han acabat el contracte... Fan goig de debò, les Rambles, a l'estiu. Les Rambles, són i seran com el passeig obligat dels pobles; sembla que tothom que hi passi s'hagi de conèixer. Les Rambles, concentren tots els encisos del vuitcentisme i cap de les seves ridiculeses i desavantatges. Pels estrangers, sempre seran la major gràcia.

Es possible que aquest passeig tan nostre, tan bell, tan ple de records i encisos, es converteixi en “boulevard”? No! Bé està que Barcelona sigui una gran ciutat europea a la moderna, és necessari que així sigui; però al costat, s'ha de conservar el més pur del vuitcentisme, de la mateixa manera que es conserven com a tresors que són les obres dels grecs o dels romans o dels egipcis.

L'HOROSCOP

- Què, ja va fer allò de l'ou la nit de Sant Joan?
- Sí. Em van sortir una colla d'embolics.
- Això és que devia ésser empresari.

APUNTS AL CARBO

L'encís del mar

El mar, des del llogaret, s'albirava, allà, al llunyedar, entre una clota de muntanyes, com una blava tallada de meló. De tant en tant, s'incrustava de velles nacarades i la ratlla del seu horitzó, era solcada dreturerament, de cap a cap, per algun bergantí, com un pom d'ales esteses. De nits el mar, era negre i fulgent, pel dansar dels estels i els raigs de lluna, damunt la seva falda.

Si no s'oïa el seu cantar, es respirava el seu bleix. Cada tarda la marinada fina, pujava, joguinejant, entre el vellut escabellat dels pins i petonejava les galtes florides de les comes, i s'enduia llur perfum, enllà d'enllà, de la plana.

El mar!... El mar, tenia presoner el cor d'en Joanic. De menut, menut, que se li enduia els esguards i ara, tots els seus pensaments i un cabdellar de dèries. Ell no l'ha via vist mai, el mar, d'aprop, i el somniava, bastint-lo de mil fantasies. Només, quan encaramellat a un turó, hores i hores, s'embriagava del llunyà i misteriós encís, d'aquella llenca que s'albirava.

Sap al tard, sortia a rebre, carretera avall, l'oncle, carruer fins una vila marinera. Joanic li sotjava els ulls, que tenien llum de mar i flairava les posts del carro, que en feien olor i veia en la vela punxant, l'ala d'una barca voladora. Feia contar, a l'oncle, contalles marines i era content amb una grapada de conquilles de coloraina.

—Quin dia en prendreu a mar, oncle?—pregava cada jorn.

Quan aquell dia arribà, en Joanic, no hi veia de content. Quin batre, el cor, en tant la mar s'acostava, agegantant-se! Quin esbatanament d'ulls i l'alè suspès, enfront la mar immensa!

Que n'era de gran la mar!... I fonda!... I ample!... I aquell cantar, que sempre sembla que us crida! I aquelles barques que s'hi gronxaven i aquells vaixells que el creuaven per tot!

A l'hora de retornar no el trobaven pas. Ja el sol era ben devallat, quan l'encontraren al pujol d'un roquisser punxant, que s'endinsava a l'aigua, llavors irissada d'oriflames, abocat de cara a l'horitzó, l'ull perdut amb el pensament, solcant aquella mar, tan gran, tan fonda, tan ample, amb una set abrusadora de llunyanies.

* * *

La nit era alta al cel, l'estelada reposava, com una volior d'ocells, en invisibles branques. La mar, era un diamant negre, fulgent entre la cabellera de la nit. Joanic, un farcellet d'empaitamón al braç, des de la coma d'una vinya, llançà un esguard d'adéu, al llogaret que es fonia en la tenebra i fità la claror que tremolava en el mar llunyà. Fou per sempre més. Remuntà les cales marines, s'embarcà en un vaixell i el vailet muntanyenc, pres de l'encís de la mar, llevà ancles al seu esperit, i au!..., cap a sadollar-se de misterioses llunyanies i horitzons immensos.

Per terra, no el van veure pas mai més.

LL. RÁFOLS I GENER

ADAGIS IL·LUSTRATS

Déu dona faves a qui no té queixals.

Els estudiants

Per acabar, donarem encara més anècdotes d'estudiants i professors. Les que podríem narrar són interminables. El bon humor dels estudiants i d'algun professor no té fi.

***

Anys enrera, hi havia, a la nostra Universitat, un professor de mineralogia que era coix i molt deixat. Anava vestit com pobre i era tan brut com savi. Cada festa se la passava anant per les muntanyes veïnes a recollir minerals. Es posava una gorra i no calia que es posés un vestit dolent, perquè tots els que tenia eren igualment atrotinats. Aquest era el mateix professor que un cop que donava una conferència, els estudiants volgueren menjar-se de la gran quantitat de "suspensos" que donava i a mitja conferència començaren a cridar-li que ballés i l'home, a l'últim, tot i essent coix, es posà a ballar un "zapateado".

Un cop, en les seves excursions científiques, anà a un lloc on hi trobà moltes pedres interessants. I a la festa següent hi tornà. Aquesta segona vegada el veieren de lluny els propietaris d'una torra i creient-se que recollia menjar abandonat en les fontades, se li acostaren a oferir-li les deixes del seu dinar. El catedràtic s'explicà; vingueren les excuses. Tornà molts dies a aquell lloc i acabà

per fer-se amic dels amos de la torra, els quals un dia li digueren que per a evitar confusions havia d'anar amb "frac" a buscar minerals.

I a la festa següent, el professor humorista comparegué amb "frac".

***

Un any, en una d'aquelles classes de la Facultat de Ciència on gairebé mai no hi ha cap alumne, assistia a classe un sol alumne lliure i no hi havia alumne oficial. No obstant això, el professor cada dia explicava la lliçó com si assistissin a classe cent alumnes. Les seves explicacions eren ampuloses, plenes de paraules rebuscades.

Amb l'excusa d'en Pau, en Pere campa.

L'únic alumne assistent no podia resistir l'excés d'atenció que havia de prestar, i un dia interrompé el professor a mitja explicació per a dir-li:

—Perdoni. No troba que estaria millor assentar-nos de costat i donar-me l'explicació a tall d'amic que explica una matèria a un que no la sap?

El professor accedí, però no oblidà l'agravi que l'alumne feia a la seva oratòria.

Vingué el dia de l'examen. I com si fos fet a posta per a què es pogués menjar, l'alumne havia anat de "juerga" dos nits seguides i es presentà a examinar-se mort de son. Contestà força bé, però en venir l'examen pràctic, el professor li presentà un cascall, vegetal que fa adormir. I l'alumne s'adormí tot examinant-lo. El despertà el crit de "Puede usted retirarse. ¿Dónde se ha visto dormir en clase?"

***

Per fi, donarem una anècdota que demostra que no

tot és humor, sinó que també hi ha "burriqueria" de vegades.

No fa molt, es celebraven unes oposicions a mestre. Era president del tribunal el rector de la Universitat. Els exercicis de les oposicions eren llargs, molt llargs. El transcurs de les hores i la nerviositat dels opositors, feia que aquests tinguessin tot sovint necessitats urgents i particularíssimes. Però al president se li ficà al cap que aquelles sortides per a anar a l'excusat eren excuses per a anar a consultar en obres els exercicis que feien. I prohibí que ningú sortís de la sala d'oposicions i ordenà que tres gibrelletes fossin posades a la sala.

ESPURNES

Ous de pagès

Butifarra de La Garriga, borreguets de Cardedeu i coques de Vilafranca.

Aquests títols suara esmentats són trets dels actuals

A cent anys, coteta verda.

colmadors, tendes i xarcuteries barcelonines, els quals, als ulls de l'ingenu ciutadà, li donen una sensació d'Arcàdia feliç...

Avui dia es manifesta la preferència del públic vers els productes pagesívols, i encara que amb això no hi ha res a dir, cal tenir en compte una petita diferència:

Són bones certes coses de pagès... menys els pagesos. Tremola, ingenu ciutadà, si veus entrar a casa teva

una gorra negra, un jec de vellut, una faixa i un cistell amb la clàssica dotzena d'ous!... Aquests, ultra els rovellis i les clares, contenen una forta dosis de malícia sorraiguera...

Parlem per experiència, que és la forma més trista del parlar: hi han famílies que tenen el dengue o un aparell de radio; nosaltres patim una malvestat més grossa: a casa, *tenim pagès!*

El camperol es presenta sempre a l'hora de dinar; no falla. Entra sense saludar, i diu:

—No tanquis la porta, xiquet, que puja la Mònica, l'hereu del Guèrxo, la cunyada, la noia de can "Manetes" i la de can "Cametes".

I sense esperar el vostre consentiment, s'asseuen a taula...

Ja heu rebut; feu testament, que s'imposa el suïcidi. No estareu revinguts de l'esglai, que el pagès ja s'haurà instal·lat, encara que no hi hagi lloc; l'home rural, té el do meravellós de l'elasticitat: cap a tot arreu.

Llavors entra en escena el famós cistell; amb una mitja rialleta que és tot un poema, comencen a treure les seves presentalles...

Oh, la fantàstica reposteria rural! Aquelles coques faraòniques que ningú no tasta, i acaben momificant-se dintre un calaix del bufet! Aquelles rosquilles de l'edat de pedra, i aquells pollastres medievals, impossibles de mastegar!...

Després, a la vetlla, lo de costum: el teatre (perquè tu, ciutadà bonifici, el duràs a *traiatu*, n'estic segur.)

Tot rient, l'home encèn un caliquenyo; els pagesos riuen sempre. Riu, en el moment tràgic d'acostar-te a la taquilla, i si fan drama també riurà, sense comptar que als entreactes passaràs pel suplici d'explicar-li l'argument, perquè tot rient, rient, us dirà que no ha sentit res ni sap

Amb temps i palla, maduren les nespres.

ELS IL-LUSOS

—Escolti, Caterina, porti'm la pinta.

de què va tot aquell embolic. Això no li impedirà riure molt i divertir-se.

Demés, si us veu fer la toaleta, voldrà imitar-vos i vessarà tota l'aigua de colònia, s'endurà la pastilla de sabó, i oh, obominació!, farà servir el vostre raspallet dental i es menjarà el tub de pasta dentífrica, creient-la un llamí!

El tema no s'acabaria mai; el camperol no sap els carrers, però troba totes les adreces; es fa visitar pels millors metges, i no paga la consulta alegant que coneix una amiga de la criada de la parenta... etc.; dirà que la collita ha anat malament, i d'amagatotis va a casa l'Arnús a comprar-se aquelles laminetes; l'home de la ruralia potser no sàpiga llegir, però coneix el paper de millor renda...

En resum: que mentre molts ciutadans ens dalim darra una quimera artística o estem sotmesos a un treball absorbent i agobiador... el pagès se'ns fica a casa.

S'engreixa escandalosament.

Es diverteix, i no gasta un cèntim.

Resol els seus assumptes amb èxit meravellós.

Riu molt més que nosaltres.

I encara sap trobar les millors col·locacions per la parenta, per la criada, per l'amiga i per la cunyada!

JOAN BAGÓ

Un llibre a bon preu

Un nordamericà acaba d'adquirir una *Bíblia* pel preu insignificant de 1.103,000 francs. Es tracta d'una *Bíblia*

d'edició Guttemberg per llà l'any 1455. Un altre exemplar la posseeix la Biblioteca de Munich, i un tercer exemplar fou adquirit aquest febrer per un altre nordamericà pel preu de 535,000 francs.

El llibre adquirit darrerament perteneixia al convent de Benedictins de Sant Pau, a Carinthie. Tira peixet aquests frares!

Si hi hagués possibilitat de vendre gaires llibres a preus semblants, no ens hi pensariem gens, ens fariem llibrers.

TELO AVALL

Tenim l'estiu al damunt, i a l'estiu els teatres tanquen les portes. No fos cas que la calor rostís els espectadors i els actors. A l'estiu, només hi ha teatre a fora, i això encara perquè d'aquesta manera els còmics han trobat una manera d'estiuajar.

La major part dels teatres de Barcelona han tancat ja les seves portes. Els pocs que queden, anuncien ja el pròxim dia del comiat.

Al "Cómico" segueix representant-se amb èxit grandiosos les revistes "Yes-Yes" i "Oui-Oui". Al "Romea" encara hi ha el gran Enric Borràs, el qual es despedirà de seguida. Al "Barcelona", companyia castellana de la "Infanta Isabel", de

Madrid, que ha vingut a estiuajar a Barcelona, així com la companyia de la "Comedia", també de Madrid, que és a "El dorado". A "Novedades" hi fan cinema. I als altres teatres, res.

"Teatre Intim".— Conferència d'Adrià Gual i "El Secret", d'en Gual.

La setmana passada, el fundador i director del "Teatre Intim", l'interessant comediògraf N'Adrià Gual, reuní els amics del seu teatre al colisseu "Pompeya" per a explicar-los-hi el projecte que vol dur a la realitat la vinent temporada.

Després d'explicar el que és el "Teatre Intim", la seva història i les dificultats amb què ha topat, digué que calia tornar-li a donar tota la seva esplendor. Pel vinent octubre, doncs, inaugurarà la seva temporada i fins a mig juny donarà dotze representacions; i de seguida començaran els assaigs a fi que les obres siguin excellentment presentades, com té per costum el "Teatre Intim". A fi de poder fer bé els treballs demanà als amics que volguessin col·laborar en l'obra, avançant una meitat del preu total d'abonament a les dotze representacions. El seu ideal, digué, seria poder cobrir els diners necessaris per fer del "Teatre Intim" una associació tancada com les associacions musicals existents. El senyor Gual fou molt aplaudit pel seu parlament bellíssim.

En acabat estrenà la petita farsa de caient italià, original seu, "El secret". Es una farsa magnífica, escrita amb mà mestra que plagué moltíssim.

Benefici de Gregori Aviñó i del nostre col·laborador Bota i Villà.

Diumenge pasast, la Societat Deportiva-Benèfica "La Flora" celebrà una funció de benefici de Gregori Aviñó i del

nostre col·laborador Lluís Bota i Villà. Els senyors Aviñó i Bota i Villà són dos aficionats a l'art teatral, però no dos aficionats vulgars, sinó dos aficionats que farien un bon paper si es presentessin com a professionals. L'homenatge, doncs, no podia ésser més justificat.

Es representà l'obra del nostre gran Ignasi Iglesias "Els vells", encarregant-se N'Aviñó del paper de "Xalet" i en Bota del d'Agustí". La interpretació fou esplèndida per part de tots els elements, especialment per part dels beneficiats. Per acabar, la nena M. Ill donà un recital de poesies i es representà la comèdia en un acte de F. Figueras i Ribot "El marit de la difunta". La direcció d'en Lluís Carratalà, molt bé.

La festa fou esplèndida. El nombrós públic que hi assistí en sortí molt complagut.

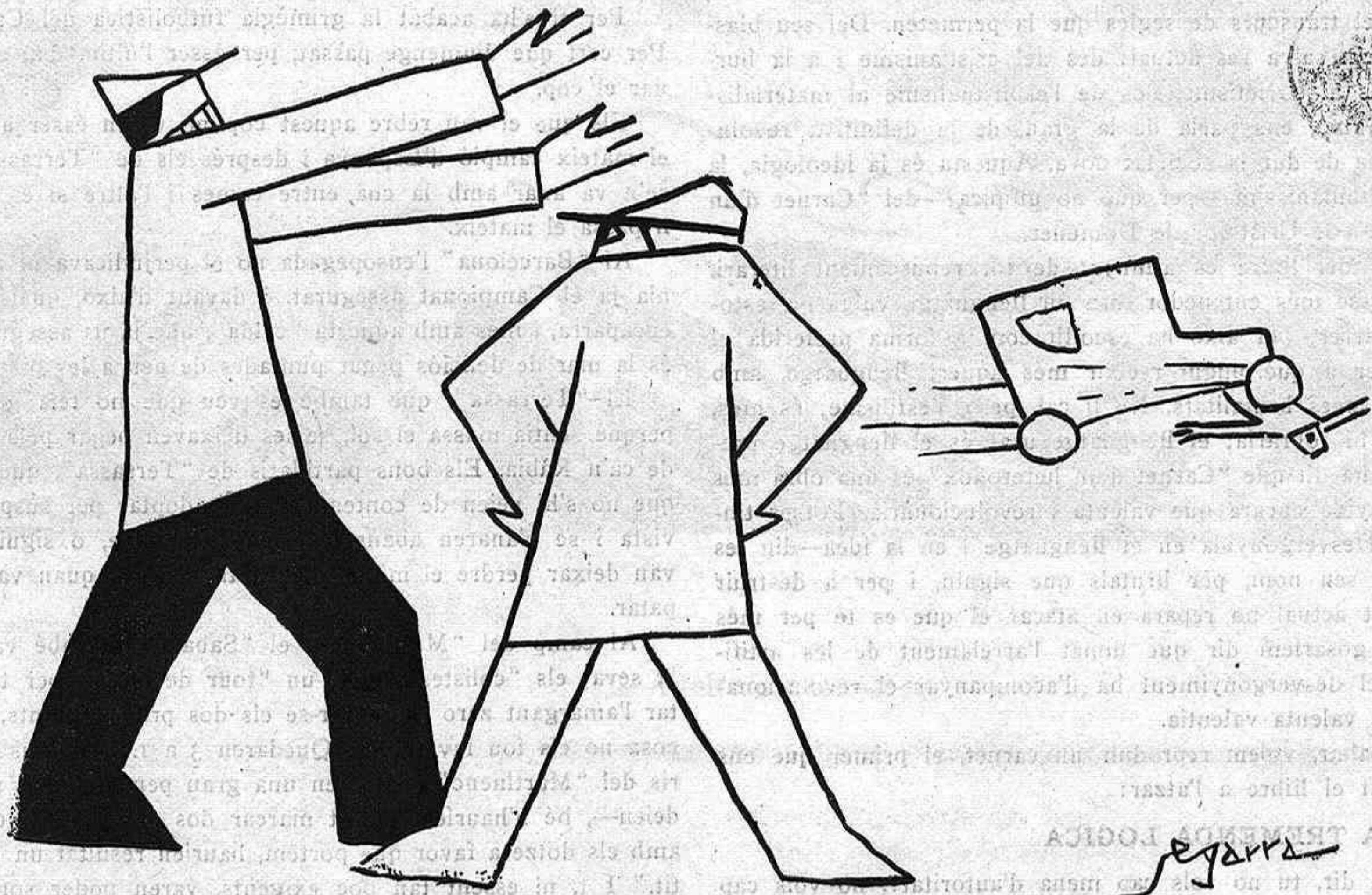
POMPEYA

El passat dijous la companyia Claramunt-Adrià posà en escena l'obra de Lluís Capdevila, "Les flors de la guillotina". En fem menció, contra la nostra costum, perquè la representació tingué totes les característiques d'una estrena: decorat nou, molt ben entonat i resolt, dels escenògrafs Lluís i Roig, sastreria cuidadíssima; una interpretació impecable.

Els senyors Xuclà, Fornaguera, Claramunt, Adrià, Molinas, Pueyo, Domènech, Domínguez, García i Altet, per l'amor que posen en la interpretació a ells confiada, mereixen tot el respecte i tots els aplaudiments del públic.

Com així mateix la senyora Prats i la senyoreta Pujol.

BOB

REFLEXIONS D'ARA

- Quina poca-vergonya!
- La del xòfer?
- No, la de l'atropellat d'espantar als que van dalt.

“Carnet d'un heterodox”, per Cristòfor de Domènec, Brand.—(Llibreria Sallarés. Sabadell, 1926; 3 pessetes.)

Cristòfor de Domènec, el més revolucionari i original i valent dels escriptors catalans, ha recollit en el llibre “Carnet d'un heterodox”, les prosas que amb aquest nom aparegueren al setmanari socialista “Justícia Social” i altres d'inèdites. “Carnet d'un heterodox”, forma un volum de més de 200 pàgines, compost amb lletra menuda i atapeïda; ni un sol blanc no hi ha al llibre, un carnet segueix immediatament l'altre.

El llibre del senyor Domènec és l'obra més revolucionària que ha aparegut en català i gairebé en les altres llengües. “Brand, és flama i espasa. Brand, és atac i crítica i destrucció volguda”—diu en el primer carnet, en el carnet Brand s'explica”.

Cristòfor de Domènec, en “Carnet d'un heterodox”, blasma amb energia, amb suprema valentia, de tota la moral, tota la sociologia, tota la costum, totes les conviccions, tota la hipocresia, tot el vici, tota la vida d'ara. I “Carnet d'un heterodox” no és de cap manera una obra destructora; ben al·tremet, és una obra absolutament constructora. En Domènec vol la definitiva destrucció de tot el que hi ha establert, per a l'adveniment d'una completa societat nova on la justícia, la llibertat i l'equitat obtinguin el veritable triomf. El pessimisme que respira el llibre—a voltes un pessimisme ple d'ironia i humorisme—, és davant de l'arrelada que està la vida actual, davant del transcurs de segles que la permeten. Del seu blasme no se'n salva res actual: des del cristianisme i a la burgesia, fins al sovietisme, des de l'espiritualisme al materialisme. Per això, ens parla de la gran, de la definitiva revolució que ha de dur la societat nova. Aquesta és la ideologia, la filosofia humaníssima—per què no utòpica?—del “Carnet d'un heterodox” de Cristòfor de Domènec.

L'estil del llibre és allunyat de tot rebuscament literari. Per a fer-se més entenedor, usa un llenguatge vulgar, a estones de carrer; per això ha escollit com a forma preferida el diàleg, per a què pugui reeixir més aquest llenguatge, amb totes les seves brutalitats. No li cal, però, l'estilisme; és més, si hi fos hi sobraria; el llenguatge usat és el llenguatge precís. Algú ha dit que “Carnet d'un heterodox” és una obra més desvergonyida encara que valenta i revolucionària. Potser tingui raó. Desvergonyida en el llenguatge i en la idea—diu les coses pel seu nom, per brutals que siguin, i per a destruir la societat actual no repara en atacar el que es té per més sagrat—, gosaríem dir que donat l'arrelament de les artificiositats el desvergonyiment ha d'acompanyar el revolucionarisme i la valenta valentia.

Per acabar, volem reproduir un carnet, el primer que ens surt obrint el llibre a l'atzar:

“LA TREMENDA LOGICA

—Es a dir, tu no vols cap mena d'autoritat?, no vols cap jueu?

—Cap.

—Això és, només el teu.

—Ni el meu.

—Ni el teu “en” tu?

—Ni encara aquest suportable jou propi.

—Fet. Va per tu el pollastre—com vulgarment es diu.

—Fet. En el fons del fons, així visc jo.”

Cal dir que “Carnet d'un heterodox” no és un llibre que estigui a l'abast de totes les mans. Cal saber capir la necessitat de la societat nova que vol Cristòfor de Domènec per a poder gustar aquesta obra. El carnet que hem reproduït, al costat de la majoria dels del llibre, són el que se'n diu “literatura blanca”.

“Tres Parisièn”

Hem rebut de París el número de juny de l'excellent publicació de modes dirigida per Mlle. P. G. Joumarnd. Els models per a estiu que conté, són un esclat d'art i bon gust.

Esmert

Hem rebut un fullet titulat “Visca el Barcelonà!”. Es una comèdia en un acte de Joan B. Ortí. Resulta poqueta cosa.

—També hem rebut l'aplec de poesies de Francesc Grau i Elías, amb il·lustracions de C. Marcos, “Els cants i planys d'una lira”. Es una obreta que conté alguns versos discrets, però que no afegirà cap glòria a les lletres catalanes.

ALPHA

FUTBOL

Per fi s'ha acabat la grimègia futbolística del Campionat. Per cert que diumenge passat, per ésser l'últim dia, es va donar el cop.

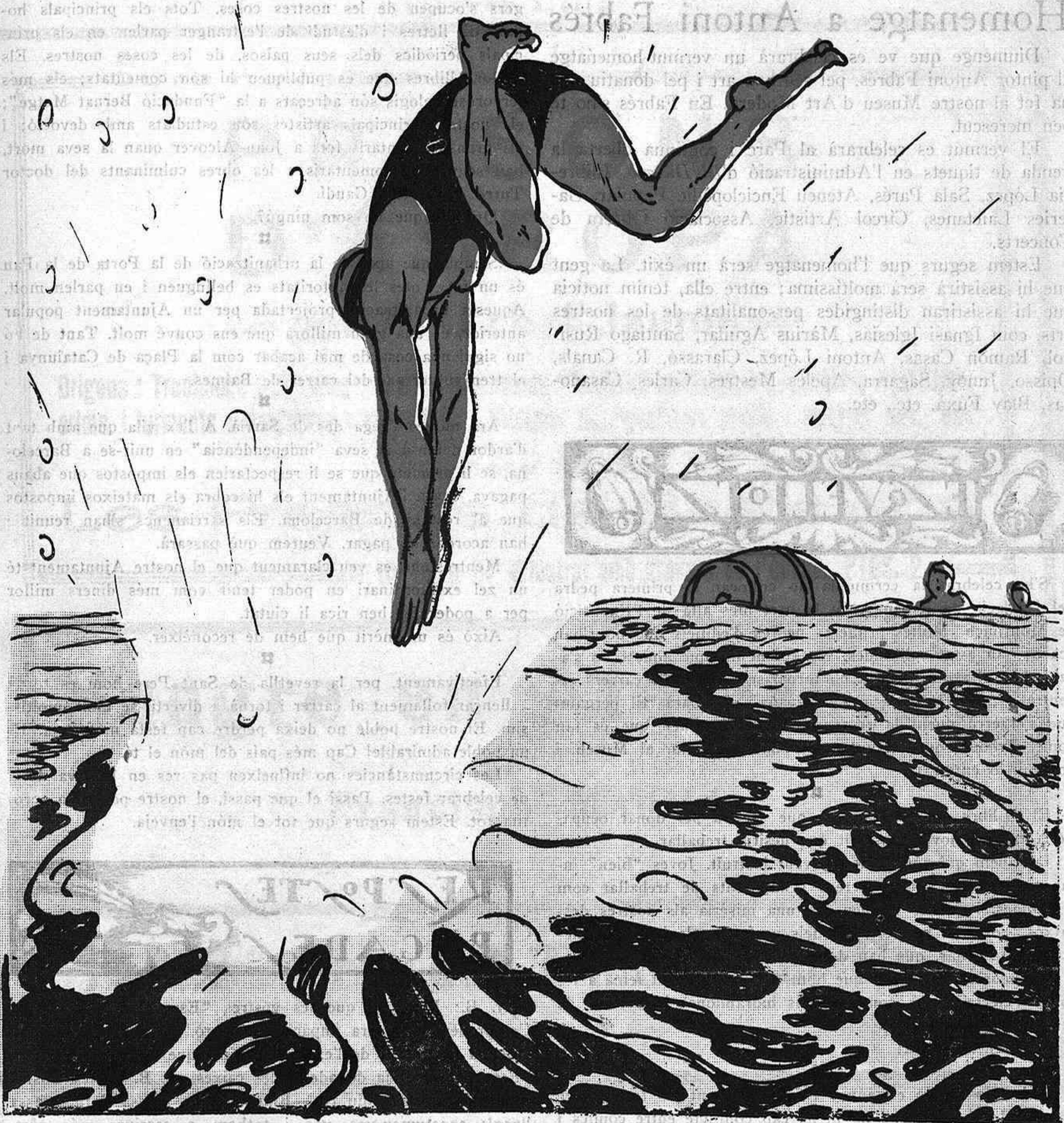
Els que el van rebre aquest cop no varen ésser altres que el mateix campió d'Espanya i després els de “Terrassa”. L'un se'n va anar amb la cua entre cames i l'altre si es descuida li passa el mateix.

Al “Barcelona” l'ensopegada no el perjudicava ni mica; tenia ja el Campionat assegurat, i davant d'això, qualsevol s'hi encaparra, i més amb aquesta “calda”, que ja us assegurem que és la mar de deliciós pegar puntades de peu a les pilotes.

El “Terrassa”, que també es veu que no feia gaire fum perquè sentia massa el sol, se les deixaven pegar pels reserves de cà'n Ràbia. Els bons partidaris de “Terrassa”, que estaven que no s'hi veien de contents, varen adoptar per suspendre la vista i se n'anaren abans d'acabar l'encontre, o sigui que es van deixar perdre el millor del partit, o sigui quan varen empatar.

Al camp del “Martinenc”, el “Sabadell” també va passar la seva; els “colistes” feren un “tour de force” per tal d'evitar l'amargant zero i apuntar-se els dos primers punts, però la cosa no els fou favorable. Quedaren 3 a 1. Els bons partidaris del “Martinenc” en tenien una gran pena. “Quan menys—deien—, bé n'hauríem pogut marcar dos de “goals”, que junt amb els dotze a favor que portem, haurien resultat un per partit.” I t, ni essent tan poc exigents, varen poder sortir amb la seva. Una altra vegada serà.

L'“Europa” passava crisi; hom hi veia mancar molts jugadors i creia en una derrota, però les coses sempre vénen de manera que ens pugui resultar una sorpresa. Van guanyar per tres a cap al “Gràcia”, i Déu-n'hi-dó!

EL PRIMER CABUSSÓ

—A refrescar les idees

NATACIO

Continuen jugant-se els partits de Campionat de "water-polo" altrement mai ens cansaríem de dir que no hi ha res millor com això en l'època que correm.

Tots els jugadors s'ho prenen més que a la valenta i encara és l'hora que no n'hem vist suar mai cap. Això sí que és un esport. Si hi entenguéssim amb això de nedar, ben segur

que aviat en seríem uns "asos".

Ara com ara, però, ens acontentem mirant-nos-ho.

Més endavant qui sap!

De totes maneres, bo és que els que ho fan s'ho prenguin amb afició. Un dia o altre els arribarà el premi.

Per ara, que s'aconsolin en calmar-se la calor, que ja és molt.

TEIXI

Homenatge a Antoni Fabrès

Diuenge que ve es celebrarà un vermut-homenatge al pintor Antoni Fabrès, pel seu bon art i pel donatiu que ha fet al nostre Museu d'Art Modern. En Fabrès s'ho té ben merescut.

El vermut es celebrarà al Parc i continua oberta la venda de tiquets en l'Administració d'*El Diluvió*, Llibreria López, Sala Parés, Ateneu Enciclopèdic Popular, Galeries Laietanes, Círcol Artístic, Associació Obrera de Concerts.

Estem segurs que l'homenatge serà un èxit. La gent que hi assistirà serà moltíssima; entre ella, tenim notícia que hi assistiran distingides personalitats de les nostres arts, com Ignasi Iglesias, Màrius Aguilar, Santiago Rusiñol, Ramon Casas, Antoni López, Clarassó, R. Canals, Opisso, Junoy, Sagarra, Apeles Mestres, Carles, Casanovas, Blay Fuxà, etc., etc.

S'ha celebrat la cerimònia de col·locar la primera pedra del "Palacio de España", en la part més alta de l'Exposició de Montjuich. Moltes primeres pedres d'edificis que no s'han acabat han estat col·locades. No volem dir que aquest no s'acabi; ben al revés, podran no tornar-se a tancar els carrers esventrats, però el "Palacio de España" s'acabarà. El pergami que s'enterrà duent la ressenya de l'acte, diuen que és tan bonic. Trobem que l'Ajuntament l'hauria de dur al Museu, i no tenir-lo enterrat.

El "Llibre de Vendes" diu que servirà per donar ocupació a tant de jovent instruit que desitja treballar.

Ja sabem qui són, aquest jovent instruit. Joves "bien" incapaces de seguir una carrera i impotents de treballar com els homes, i que es lloguen per una misèria als nostres despatxos i oficines en perjudici dels professionals i els que necessiten treballar, que han de fer-ho per cap preu.

No hauria valgut més que hom els hagués ofert feina a les obres d'electrificació, construccions hidràuliques i obertura de canals en projecte?

A arrencar pedra!

Quina cosa més estranya! Es van tancant els teatres per ésser fi de temporada, i no hi ha cap conflicte entre còmics i empresaris. D'una pila d'anys ençà cada any a l'estiu teníem un conflicte, que venia a ésser, com si diguéssim, l'espectacle de l'estiu. Els còmics són còmics en l'escena i en la vida, i els empresaris són grans negociants—en el pitjor sentit del mot—en el teatre i en la vida.

No ens desesperancem, però. L'estiu tot just comença.

Quin enrenou ha mogut la qüestió de la terra nadiua del doctor Turró! Realment, és un fet molt interessant i rar que un home negui la seva terra, com ha fet el doctor Turró amb Malgrat. Però, voleu dir que n'hi ha per tant? Voleu dir que no és més interessant la seva obra que el seu lloc de naixença?

Dóna goig veure de la manera com els periòdics estran-

gers s'ocupen de les nostres coses. Tots els principals homes de lletres i d'estudi de l'estranger parlen en els principals periòdics dels seus països, de les coses nostres. Els millors llibres que es publiquen hi són comentats; els més fervorosos elogis són adreçats a la "Fundació Bernat Metge"; els nostres principals artistes són estudiats amb devoció; i als grans comentaris fets a Joan Alcover quan la seva mort, han seguit els comentaris a les obres culminants del doctor Turró i d'Antoni Gaudí.

Qui diu que no som ningú?

Sembla que això de la urbanització de la Porta de la Pau és un fet. Totes les autoritats es belluguen i en parlen molt. Aquesta urbanització, projectada per un Ajuntament popular anterior, és una gran millora que ens convé molt. Tant de ho no sigui una cosa de mai acabar com la Plaça de Catalunya i el tren subterrani del carrer de Balmes.

Ara mouen brega des de Sarrià. A l'ex vila que amb tant d'ardor defensà la seva "independència" en unir-se a Barcelona, se li prometé que se li respectarien els impostos que abans pagava. I ara l'Ajuntament els hi cobra els mateixos impostos que al restant de Barcelona. Els sarrianencs s'han reunit i han acordat no pagar. Veurem què passarà.

Mentrestant, es veu clarament que el nostre Ajuntament té un zel extraordinari en poder tenir com més diners millor per a poder fer ben rica la ciutat.

Això és un mèrit que hem de reconèixer.

Efectivament, per la revetlla de Sant Pere hom es tornà a llençar follament al carrer i tornà a divertir-se molt, moltíssim. El nostre poble no deixa perdre cap festa ni festeta. És un poble admirable! Cap més país del món el té.

Les circumstàncies no influeixen pas res en la seva dèria de celebrar festes. Passi el que passi, el nostre poble ho aprofita tot. Estem segurs que tot el món l'enveja.

J. B.: Ja sabeu que les vostres "Espurnes" ens plauen. Comprenem la vostra impaciència; però, us demanem que us volgueu fer càrrec de l'excés d'original que tenim. Totes dues "Espurnes" són ja donades a les caixes.—J. B. P.: La vostra fraternitat no ens diu res.—Emebe Zeta: Massa llarg, massa llarg!; acostumeu-vos—vós i tothom—a escriure més curt. Potser ho haure de passar a l'Almanac.—Pistacho: Bé la poesia "A una". I no sigueu impacient, en quant a l'anterior.—A. M.: Rebuda la vostra poesia "El temps és or"; sentim dir-vos que no us la podem publicar.—Xorca de Tordera: Anirà, si causes alienes ens ho permeten.—Ll. R. i G., de V.: Agraïts de la nota. La poesia no ens convenç. La prosa està bé, però és excessivament llarga; altrement, féu-vos càrrec que no estem per a arreglar o espurgar originals. Potser la guardarem pel pròxim Almanac. De totes maneres, us recomenem—a vós i a tots els col·laboradors—que us habitueu a escriure curt.—Diarom: El vostre dibuix no pot anar ni amb rodes. La poesia, a més a més de dolenta, és excessivament ordinària.—E. V.: Ens estimem més les vostres proses que les vostres poesies.—

Llibreria Espanyola d'Antoni López ♦ ♦ Rambla del Mig, 20, Barcelona
TELÉFON A. 4115

Obra nova

PRESONS D'EUROPA

per F. Girbal Jaume

Orígens : Tradicions : Costums : Presoners cèlebres : Escenes històriques : Justícies, injustícies, crims i turments : Venjances i explacions : Victimes del fanatisme polític i religiós, etc., etc.

Primera sèrie

Les Presons de Barcelona

Un tomo 8.º Il·lustrat amb gravats de l'època: PTES. 2

Sangre en Atarazanas

por

Francisco Madrid

Un tomo 8.º Ptas. 4

Real Decreto-Ley del 11 de Mayo de 1926, aprobando la

Ley del Timbre del Estado

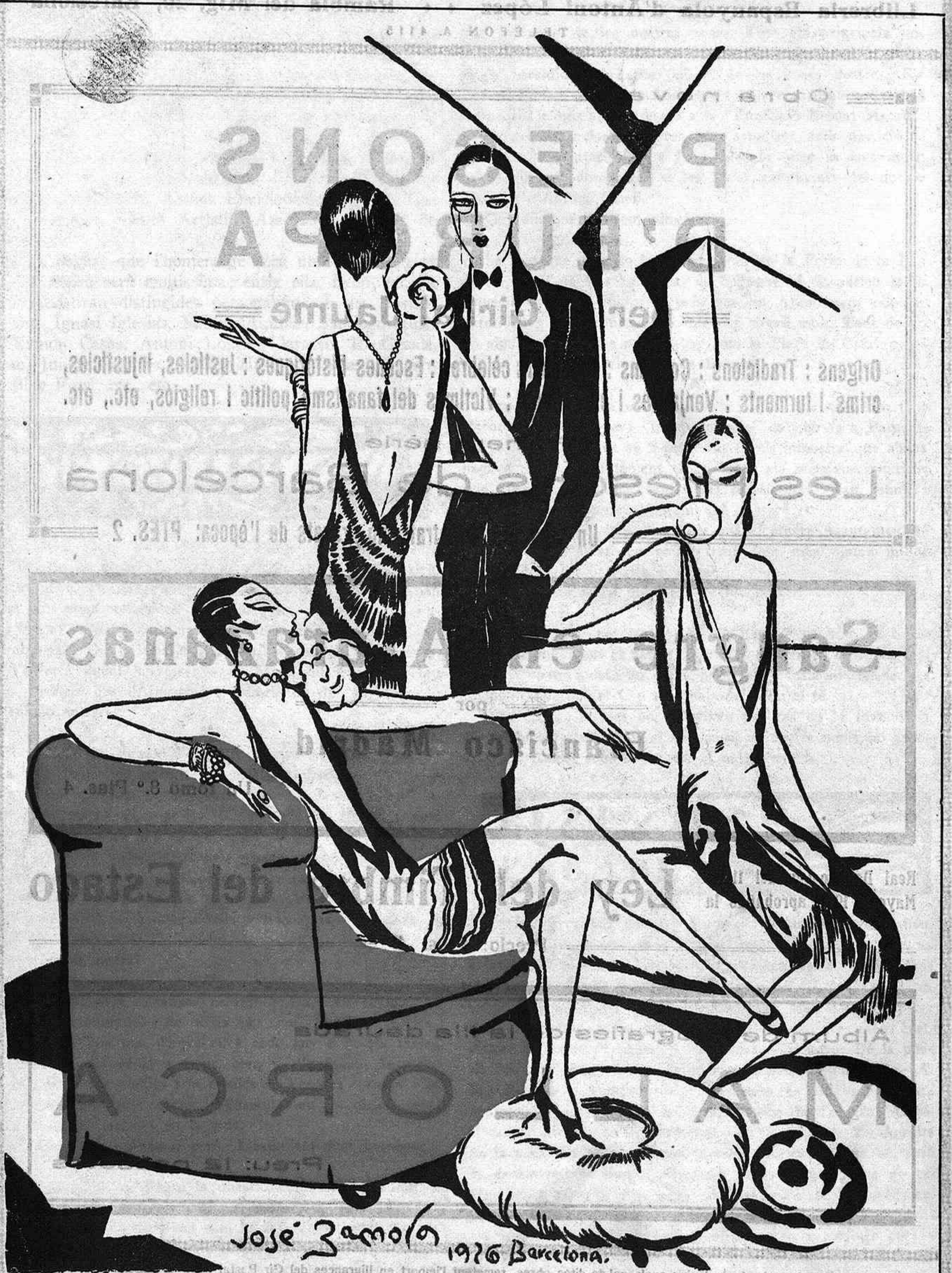
Precio: Ptas. 4

Album de fotografies de la Illa daurada

MALLORCA

Preu: 12 pessetes

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Cir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, ademés, 30 cèntims per a certificat. Als corresponents se'ls otorguen rebaixes.

Josep Zamora 1926 Barcelona.

LA SOLUCIÓ

—I la Maria? Encara viu del teatre?
 —No; ara com que s'ha casat amb l'empresari, viu del públic.